سرمقاله

بحران سیاستگذاری در آلودگی هوا

ادامه از صفحه ۱

... که تهرانی‌ها هر سال با آغاز فصل سرد در انتظار آن هستند اما در کنار این چرخه طبیعت، جای سیاستگذاری خالی است.

فقدان دانش سیاستگذاری، نه به معنای نبود آن دانش، بلکه به معنای بهره‌گیری از غیر دانشمندان در حل موضوعات تخصصی، اولین پاسخی است که برای مشکل پایداری آلودگی هوای تهران به ذهن می‌رسد. اگر کاهش آلودگی هوا عمدتا به تقبیر در شرایط جوی مربوط باشد، نمی‌توان رد پای سیاستگذاران را در آن مشاهده کرد. در چنین شرایطی ممکن است سیاستمداران از نتایجی بهره‌برداری کنند که در به‌دست آمدن آنها هیچ نقشی نداشته‌اند.

برای بررسی این موضوع، رفتار روزانه ذرات با قطر کمتر از ۲.۵ میکرون ($PM_{2.5}$) در تهران، در کنار متغیرهای اقلیمی از جمله سرعت باد، بارش و اختلاف حداقل و حداکثر دما طی یک دوره سه‌ساله بررسی شد. هدف از این بررسی آن بود که مشخص شود پس از دوره‌های بحرانی آلودگی هوا، کاهش غلظت آلاینده‌ها چگونه اتفاق می‌افتد و چه نسبتی با تقبیر شرایط جوی دارد. با در نظر گرفتن آستانه ۱۵۷ واحد برای شناسایی روزهای بحرانی، ۱۱۶ روز با آلودگی شدید در قالب ۱۹ دوره مستقل شناسایی شد. بررسی رفتار آلودگی پس از این دوره‌ها نشان می‌دهد که میانگین غلظت $PM_{2.5}$ در نخستین روز پس از وضعیت بحرانی حدود ۱۴۹ واحد است. این رقم روزهای دوم و سوم پس از بحران به ۱۲۸ و ۱۱۱ واحد کاهش پیدا می‌کند. در نگاه نخست ممکن است ادعا شود که اقدامات انضباطری باعث کنترل آلودگی شده است. اما بررسی همزمان شرایط جوی تصویر متفاوتی ارائه می‌دهد. سرعت متوسط باد در روز نخست پس از بحران به‌طور متوسط ۹.۲ متر بر ثانیه بوده که در روزهای دوم و سوم به ۱۱.۶ و ۱۳.۳ متر بر ثانیه افزایش پیدا کرده است.

این همزمانی تصادفی به نظر نمی‌رسد و با یکی از سازوکارهای شناخته‌شده فیزیکی کاهش آلودگی سازگار است. باد با جابه‌جایی توده‌های متراکم هوا موجب پراکندگی ذرات معلق می‌شود. به این ترتیب حتی اگر سرعت انتشار آلاینده‌ها تغییری نکرده باشد، افزایش سرعت باد می‌تواند غلظت آلاینده‌ها را در هوای شهر کاهش دهد. بارش نیز با شست‌وشوی جوی، به حذف بخشی از ذرات -صرفا از هوا- کمک می‌کند. بررسی آمارها نشان می‌دهد که ارتباط سرعت باد و بارش با کاهش آلودگی هوا در روزهای پس از بحران، قوی‌تر از روزهای عادی است.

البته برای آنکه نقش این عوامل بیش‌برآورد نشود، باید اثر بازگشت طبیعی آلودگی به میانگین را نیز در نظر گرفت. هنگامی که غلظت یک آلاینده در روز، به سطح بحرانی می‌رسد، بخشی از کاهش روزهای بعد می‌تواند صرفا نتیجه بازگشت به میانگین معمولی باشد، با لحاظ کردن این مساله، کاهش آلودگی در روزهای پس از بحران حدود ۲۲ واحد برآورد شد؛ درحالی که کاهش قابل انتظار بر اساس رفتار روزهای عادی ۹ واحد است. به بیان دیگر هنوز نزدیک به ۱۴ واحد باقی می‌ماند که با الگوی معمولی قابل توضیح نیست.

مقایسه روزهای پس از بحران با روزهای عادی مشابه نیز همین تصویر را تقویت می‌کند. در روزهای پس از بحران، میانگین کاهش آلودگی حدود ۲۲ واحد بوده، درحالی که این میزان برای روزهای کنترل مشابه حدود ۶ واحد است. همچنین مدل‌های آماری نشان می‌دهند که سرعت باد و بارش در دوره پس از بحران ارتباط قوی‌تری با کاهش آلاینده‌ها دارند. این نتایج به معنای اثبات سهم دقیق اقلیم در کل کاهش آلودگی نیست، اما شواهد قابل‌توجهی از نقش آن در توسانات کوتاه‌مدت کیفیت هوا ارائه می‌کند. البته اهمیت این یافته‌ها فراتر از توصیف رفتار فیزیکی آلاینده‌ها به نظر می‌رسد. چرا با وجود تکرار الگوهای مشابه آلودگی در سال‌های متوالی، واکنش سیاستگذار به مجموعه‌ای از اقدامات انضباطری و کوتاه‌مدت محدود می‌شود؟

در واقع، مساله تهران را نمی‌توان به کمبود متخصص یا فقدان دانش فنی تقلیل داد. در کشور، دانشگاه‌ها پژوهشگران و متخصصان متعددی در حوزه آلودگی هوا، محیط‌زیست، هواشناسی، انرژی و حمل‌ونقل فعالیت می‌کنند. دانش لازم برای شناخت منابع انتشار، پیش‌بینی شرایط جوی و طراحی سیاست‌های کنترل آلودگی وجود دارد. پرسش اصلی این است که این دانش تا چه اندازه در فرآیند تصمیم‌گیری و تخصیص منابع به‌کار گرفته می‌شود و چرا تجربه‌های گذشته به اصلاح پایدار سیاست‌ها منجر نشده است؟ احتمالا وظیفه اصلی سیاستگذار برگزاری جلسات انضباطری نیست. سیاستگذار باید می‌توانست براساس یافته‌های علمی، آلودگی‌ها را پیش‌بینی کند و با هدف‌قرار دادن منابع اصلی انتشار، متناسب با شرایط، سیاست‌های موثر و قابل ارزیابی اتخاذ کند. اگر قرار باشد هر سال با تشدید آلودگی همان تصمیمات سال قبل تکرار شود و کاهش غلظت آلاینده‌ها تنها تزیع شرایط جوی وابسته بماند، نه نتیجه‌ای می‌توان از شکل‌گیری یک شیوه سیاستگذاری یادگیرنده سخن گفت، بلکه این پرسش پیش می‌آید که اصلا چرا سیاستگذاری وجود دارد.

تهران برای مقابله با آلودگی هوا بیش از آنکه به تصمیمات انضباطری بیشتر نیاز داشته باشد، به حضور مردم بزرگ در انجام کارهای بزرگ نیاز دارد. باید به تمایز کاهش موقت غلظت آلاینده‌ها و کاهش پایدار انتشار آنها توجه داشت. باد می‌تواند هوای شهر را جابه‌جا کند، باران می‌تواند بخشی از ذرات معلق را بشوید و تقبیر شرایط جوی می‌تواند برای چند روز از شدت بحران بکاهد اما هیچ‌کدام جایگزین اصلاح منابع تولید آلودگی نیستند. اگر هر سال طبیعت همان کاری را انجام دهد که سیاستگذار نتوانسته است انجام دهد، مساله فقط آلودگی هوا نیست؛ مساله بحران پایین بودن کیفیت سیاستگذاری است. تهران برای پاک شدن به شانس وزش باد و بارندگی نیاز ندارد؛ به نظام تصمیم‌گیری‌ای نیاز دارد که علم را بشناسد، از تجربه بیاموزد و پیش از آنکه بحران فرا برسد، اقدام کند.

پرهام پهلوان
alborz.payam@gmail.com

پیام آشنا گزارش می دهد

صورت‌حساب مشارکت در جنگ روی میز کشورهای منطقه

اختصاصی پیام آشنا- سخنگوی وزارت امور خارجه از مستندسازی نقش برخی دولت‌های منطقه در تجاوز نظامی آمریکا و رژیم صهیونیستی خبر داد و تأکید کرد تهران مطالبه غرامت از این کشورها را پیگیری می‌کند؛ موضوعی که در کنار هشدار درباره هرگونه تعرض، حقوق هسته‌ای و انتقاد از عملکرد آژانس، محور نشست خبری او بود.

مطالبه غرامت؛ پاسخ به ادعای کشورهای منطقه

اسماعیل بقایی در نشست خبری، در واکنش به درخواست غرامت از ایران توسط دبیرکل شورای همکاری خلیج فارس، این ادعا را بی‌مبنا توصیف کرد و گفت این کشورها باید مراقب باشند زخم‌های کهنه را دوباره باز نکنند. او یادآور شد حمایت برخی دولت‌های منطقه از رژیم صدام در جنگ تحمیلی از حافظه تاریخی ایرانیان پاک نشده است.

به گفته بقایی، کمک‌های مالی و تسلیحاتی این کشورها به عراق و اعزام نیرو مستند شده است. او افزود در تحولات اخیر نیز برخی دولت‌ها با قرار دادن فضا، آب و خاک خود در اختیار متجاوزان، در حمله علیه ایران نقش داشته‌اند.

سخنگوی وزارت امور خارجه تأکید کرد ایران موارد مربوط به مشارکت و همکاری این کشورها با آمریکا و رژیم صهیونیستی را مستندسازی کرده و اکنون تهران مطالبه‌گر غرامت است. او گفت جمهوری اسلامی این موضوع را با جدیت پیگیری خواهد کرد و اقدامات ایران متوجه حاکمیت ملی همسایگان نبوده، بلکه ماهیتی دفاعی داشته و پایگاه‌ها و دارایی‌های آمریکا را هدف قرار داده است.

هشدار درباره تعرض؛ پاسخ در اختیار نیروهای مسلح

بقایی در پاسخ به پرسشی درباره حمله پهپادی به بحرین گفت هیچ تعرض نظامی آمریکا یا دیگران بدون پاسخ نخواهد ماند و ایران این موضوع را در عمل اثبات کرده است. به گفته او، نیروهای مسلح در آینده نیز به هر روشی که صلاح بدانند، پاسخ خواهند داد.

او شرایط کنونی را جنگی تمام‌عیار یا بازیگران شرور توصیف کرد و گفت مباحث داخلی نباید بهانه‌ای برای سستی باشد. وی تأکید کرد استفاده از دیپلماسی به معنای امید بستن به طرف مقابل نیست و تهران بر توانمندی‌های خود تکیه دارد.

مذاکره زیر سایه بی‌اعتمادی

بقایی با اشاره به ادعاهای آمریکا درباره مذاکرات گفت واشنگتن دیپلماسی را از معنا تهی کرده و از این ابزار، به‌جای جلوگیری از تنش، برای کمین و شبیخون استفاده کرده است. او با یادآوری حمله به ایران در جریان مذاکرات، گفت طبیعی است افکار عمومی با سوءظن به ادعاهای دیپلماتیک آمریکا نگاه کنند.

او درباره حضور هواپیماهای قطری در ایران نیز گفت رفت‌وآمد هواپیماها را نباید به معنای آغاز مذاکرات دانست؛ کشور در حوزه‌های مختلف تعامل دارد. بقایی درباره احتمال تعلیق موقت غنی‌سازی یا کاهش سطح آن گفت ایران در مرحله بررسی چنین گزینه‌هایی نیست و درباره جزئیات موضوع هسته‌ای گفت‌وگویی نداشته است. وی تأکید کرد ایران از حق بنیادین و حاکمیتی خود برای استفاده از انرژی هسته‌ای چشم‌پوشی نمی‌کند.

آمریکا عامل اختلال در تردد کشتی‌ها در تنگه هرمز

بقایی گفت ایران از زمان آغاز تجاوز نظامی آمریکا و رژیم صهیونیستی، حتی در اوج درگیری‌ها، با بخش‌های ذی‌ربط سازمان ملل در ارتباط بوده و آمادگی خود را برای کمک به انتقال اقلام بشردوستانه اعلام کرده است.

او گفت سازمان ملل باید از ابتدا درباره تجاوز علیه ایران موضع می‌گرفت و اکنون باید طرفی را مخاطب قرار دهد که باعث اختلال در تردد کشتی‌ها شده است. به گفته بقایی، نقش آمریکا در ایجاد شرایط کنونی هرمز نباید نادیده گرفته شود.

آژانس و مسئولیت حمله به تأسیسات هسته‌ای

انتقاد از عملکرد آژانس بین‌المللی انرژی اتمی نیز جایگاه مهمی در اظهارات بقایی داشت. او گزارش‌دهی یک‌سویه درباره برنامه هسته‌ای ایران و انتشار گزارش‌ها در رسانه‌های غربی پیش از انتشار رسمی را لطمه‌زننده به اعتبار آژانس دانست و گفت این نهاد تحت تأثیر رویکردهای جانبدارانه و نفوذ آمریکا و چند کشور اروپایی قرار دارد.

او گفت آژانس در گزارش اخیر خود اذعان کرده حملات به تأسیسات هسته‌ای ایران وضعیتی بی‌سابقه ایجاد کرده و فعالیت‌های این نهاد در ایران را مختل ساخته است. بقایی تأکید کرد آژانس باید علت این وضعیت، یعنی حملات آمریکا و رژیم صهیونیستی، را صریح بیان کند. او درباره معاهده منع گسترش سلاح‌های هسته‌ای نیز گفت ایران تا زمانی که عضو معاهده است، به تعهدات خود پایبند خواهد بود.

رایزنی با مسکو و پکن

بقایی درباره نشست سه‌جانبه روسیه، چین و آمریکا نیز گفت ایران با روسیه و چین در تماس نزدیک است و این دو کشور از مواضع تهران آگاهی دارند. به گفته او، مسکو و پکن می‌دانند تحولات منطقه نتیجه ماجراجویی آمریکاست و ایران از طریق تماس‌های مستمر و سفرا تحاته‌ها با آنها رایزنی می‌کند.

فلسطین: مسئولیت اقدام عملی کشورهای اسلامی

بقایی در آغاز نشست با اشاره به تحولات غزه و کرانه باختری، ادامه حملات، تخریب منازل و بازداشت فلسطینیان را محکوم کرد و وضعیت انسانی غزه را فاجعه‌بار خواند. او گفت بیان مظلومیت فلسطین، فریاد زدن برای انسانیت است و کشورهای اسلامی در قبال حمایت از مردم فلسطین وظیفه اقدام عملی دارند.

موانع بقایی بر پیگیری غرامت، آماده‌گی دفاعی، دیپلماسی بدون اعتماد به آمریکا و دفاع از حقوق هسته‌ای ایران متمرکز بود.

استاندار البرز: تأمین و توزیع کالا به طور مستمر رصد شود

استاندار البرز با تأکید بر ضرورت حضور مؤثر مدیران در میدان عمل، خواستار نظارت مستمر بر بازار، پاسخگویی به مطالبات مردم، استمرار دیدارهای چهره‌به‌چهره و پیگیری میدانی روند اجرای پروژه‌های مهم استان شد.

به گزارش پیام آشنا، مجتبی عبداللهی روز یکشنبه ۲۴ آبان در جلسه شورای معاونین، فرمانداران و مدیران کل استانداری برگزار شد، ضمن بررسی مهم‌ترین موضوعات و مسائل استان، بر ضرورت هماهنگی و هم‌افزایی مجموعه مدیریتی برای پیگیری اولویت‌ها و رفع مشکلات تأکید کرد.

وی با اشاره به اهمیت نظارت بر وضعیت بازار، خواستار رصد مستمر روند تأمین و توزیع کالاها، کنترل قیمت‌ها و نظارت دقیق بر عملکرد واحدهای صنفی شد و بر ضرورت صیانت از حقوق مصرف‌کنندگان و رسیدگی به مطالبات مردم در این حوزه تأکید کرد.

استاندار البرز تکریم مردم و پاسخگویی شایسته به شهروندان را از وظایف اصلی مدیران دانست و بر استمرار ملاقات‌های مردمی و دیدارهای چهره‌به‌چهره، پیگیری درخواست‌ها و مشکلات مطرح شده و ارائه پاسخ روشن و به‌موقع به مراجعان تأکید کرد.

عبداللهی همچنین با اشاره به اهمیت اجرای پروژه‌های اولویت‌دار استان، بر ضرورت نظارت میدانی مدیران و فرمانداران بر روند پیشرفت طرح‌ها، شناسایی موانع و مشکلات اجرایی و پیگیری مستمر برای تسریع در تکمیل و بهره‌برداری از پروژه‌های مهم تأکید کرد.

انهدام رادار سایت پدافندی آمریکا در پایگاه بالگردی الرفاع بحرین

رادار سایت پدافندی آمریکا در پایگاه بالگردی الرفاع بحرین با شش فروند پهپاد مورد هدف قرار گرفت.

به گزارش پیام آشنا، روابط عمومی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی در اطلاعیه ای اعلام کرد: ملت شریف و همیشه در صحنه ایران؛ در دومین مرحله از پاسخ قاطع و کوبنده به تجاوز آشکار ارتش ایالات متحده، رادار سایت پدافندی آمریکا در پایگاه بالگردی الرفاع بحرین با شش فروند پهپاد نیروی هوافضای سپاه پاسداران انقلاب اسلامی هدف قرار گرفت.

اصابت دقیق و موفق این پهپادها در مناطق مختلف بحرین شنیده شد و بار دیگر توانمندی عملیاتی سپاه را به رخ کشید.

ایالات متحده که در برنامه به‌ظاهر اسکورت و درواقع قاچاق نفت در تنگه هرمز با شکست کامل روبه‌رو شده، اکنون می‌کوشد با اقدامات کوچک و کور، توجه جهانی را از واقعیت بسته بودن این شاهراه حیاتی منحرف سازد.

اما افسران نخبه و جوان سپاه بار دیگر با صدای رسا اعلام می‌کنند: تنگه هرمز بسته است و هرگونه تجاوز دشمن آمریکایی با پاسخی سخت‌تر و کوبنده‌تر روبه‌رو خواهد شد.

پهپادهای گران‌قیمت آمریکایی یکی پس از دیگری سرنگون می‌شوند و شمار بیشتری از پهپادهای سپاه در این مرحله نسبت به مرحله پیشین به‌سوی اهداف آمریکایی روانه شدند تا دشمن بداند که هر تجاوزی، پاسخی سخت و محاسبه‌شده در پی دارد.